

БЮДЖЕТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОЛІТИКИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

студентка гр. Фм-21 Ломака А. С.

Місцеві бюджети є основою функціонування місцевих фінансів. Стабільний соціально-економічний розвиток території в значній мірі обумовлюється наявним рівнем її бюджетного потенціалу, здатністю бюджетного механізму акумулювати в руках місцевих громад фінансові ресурси. Протягом останніх років спостерігається динаміка скорочення частки доходів місцевих бюджетів (без врахування міжбюджетних трансфертів) у структурі ВВП України. Отже, для забезпечення економічного зростання території важливим є розв'язання питання щодо здатності регіону мобілізувати фінансові ресурси та використати їх у найбільш ефективному напрямку.

Категорія «бюджетний потенціал» має важливе значення, адже її системне розроблення дозволить: 1) оцінювати можливості реалізації функцій держави, включаючи функції державного регулювання та підтримки економіки; 2) виявляти відмінності між реальним і номінальним бюджетом; 3) оцінювати джерела зростання доходів, інфляційне розширення обсягів доходів; 4) удосконалювати систему оцінки якості бюджетного менеджменту територій; 5) удосконалити механізми міжбюджетних відносин, бюджетної інвестиційної політики [4].

Одним із основних аспектів, що потребують вивчення, є термінологічне узгодження у визначенні бюджетного потенціалу. Дослідивши праці вітчизняних та зарубіжних учених, можна виділити наступні підходи до його розуміння:

- як обсяг власних доходів, при цьому важливим є врахування не тільки власних, але і закріплених доходів [3];
- як максимально можливі видатки, які може дозволити собі бюджет з огляду на власну дохідну частину, як отримані податкові платежі з необхідністю їх ефективного використання [2];
- як обсяг власних доходів регіонального бюджету з урахуванням можливостей його підвищення [1; 5];
- як сума внутрішнього та зовнішнього потенціалів, що вже використовуються [1].

У підходах до оцінювання бюджетного потенціалу необхідно враховувати його внутрішню (доходи, сформовані внаслідок економічної діяльності господарюючих суб'єктів, які зареєстровані, а також населення, яке проживає на даній території) і зовнішню (доходи, що надходять із державного до місцевого бюджету, спрямовані на комплекс заходів по забезпеченню його стабільного соціально-економічного розвитку) складові [1; 5].

Беручи до уваги значення бюджетного потенціалу у регулюванні процесів соціально-економічного розвитку, у тому числі і на місцевому рівні, важлива роль відводиться механізму забезпечення розвитку бюджетного потенціалу, до якого пропонують включати: нормативно-правове забезпечення; органи бюджетного управління; методи формування фінансових ресурсів бюджету; обсяги бюджетних ресурсів [4].

Розроблення та удосконалення науково-методичних підходів до оцінки бюджетного потенціалу, прогнозування його змін дозволить забезпечити: 1) розширення податкової бази, яка формує доходну частину місцевих бюджетів; 2) здійснення децентралізації фінансових ресурсів та проведення обґрунтованого перерозподілу грошових потоків між державним та місцевим бюджетами; 3) розробку державних програм та впровадження дієвих механізмів, спрямованих на зниження рівня тіньової економіки з урахуванням регіональної специфіки; 4) залучення додаткових інвестиційно-кредитних ресурсів в економіку регіону під гарантії державних місцевих органів влади тощо [5].

Ступінь використання бюджетного потенціалу може також може використовуватися як показник ефективності бюджетного менеджменту, що характеризує якість дій місцевої влади, спрямованих на його зростання.

Науковий керівник: доц. Скляр І.Д.

Список літератури:

1. Боронос В. Г. Формування бюджетної складової фінансового потенціалу регіону / В. Г. Боронос // Збірник наукових праць ДВНЗ «Українська академія банківської справи». – 2010. – № 30. – С. 42-52.
2. Зенченко С. В. Бюджетный потенциал региона и методические подходы к его оценке / С. В. Зенченко // Региональные проблемы преобразования экономики. – 2008. – №1. – С. 186-198.
3. Ігнатенко В. Ю. Місце та роль бюджетного потенціалу у соціально-економічному розвитку регіону [Електронний ресурс] / В. Ю. Ігнатенко. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/17_AVSN_2012/Economics/3_110657.doc.htm.
4. Лега Н. Ю. Розвиток бюджетного потенціалу регіонів у контексті прийняття податкового кодексу / Н. Ю. Лега // Часопис економічних реформ. – 2012. – № 1 (15). – С. 19-26.
5. Пушак Я. Я. Напрями формування бюджетного потенціалу регіону [Електронний ресурс] / Я. Я. Пушак. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/14_NPRT_2010/Economics/66977.doc.htm.

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми: Сумський державний університет, 2013. – Т. 4. – С. 239-241.